

Frælsisfuglurinn tjaldrið vorðin til ein peningafugl

Peningur hefur verið í landinum sum ongantíð fyrr, og vit hava havt eitt búskaparligt frælsi sum ongantíð fyrr. Frælsisfuglurinn tjaldrið varð til ein peningarfugl. Í hesum dansi um gullkálvin hoyrdist onkur tosa um tjóðskaparligt frælsi, men nóg varð ikki lurtað eftir hesum.

Fólkini yvirhøvur dámdi betur eitt persónligt lívsfrælsi, frælsi til at bígva væl, frælsi til at koyra í bili, frælsi at keypa sjónvarp, frælsi at hava nóg at velja í av handilsvörum, frælsi at ferðast til onnur lond.

Øll hava kanska ikki kent, at ey hava havt sama peningaliga frælsi sum onnur, men at flest øll hava roynt at dansa um gullkálvin eftir førinum segði Jóan Pauli Joensen í Grækarismessurøðu síni í Havn sunnudagin.

Kæru áhoyrarar.

A hvørjum ári hefur eitt tjaldurspar átt uttanfyri stovuvindeygad hjá granna minum. A hvørjum ári gleddi hann seg til at tjaldrið fór at koma aftur, samstundis sum hann eisini stúrdi fyri, at tað móguliga ikki fór at koma. Tjaldrið skuffaði hann ongantíð. Í fjór sá hann tað fyri seinastu ferð, tí hann hvílir nú undir grønna torvu. Hetta tjaldrið var honum til mikla gleði.

Hesin svartí og hvítí fuglurinn við reyðum nevi er hjá okkum vorðin til eina mynd av várri, av optimisnu og ein vátan um, at eftir ein stírnar vetur, kemur tann ljósa tíðin, tá foldin vaknar, tá fuglarnir koma og tá alt so við og við fer at spira og spretta.

Tað er ikki av ongum, at tað júst eru skótarnir, sum skipa fyri Grækarismessuhaldi kring landið, tí eins og tjaldrið leita teir sær út um bygdargarð á vallaraferðum sínum.

At liva í vón og at tora at vóna er ein avgerandi lívstreyt hjá okkum menniskjum. Uttan vón verður alt troystarlest, døkt og kalt. Tí hefur Várharra eisini skapað árið sum eina ringrás, har eftir vetur kemur vár, eftir vár summer, eftir summer heyst og eftir heyst aftur vetur so leingi sum jorðin stendur. Sjálvt á myrkasta vetri — eisini í fluttum týðningi — liva vit í vónini um várið og summerið, sum fer at koma einaferð.

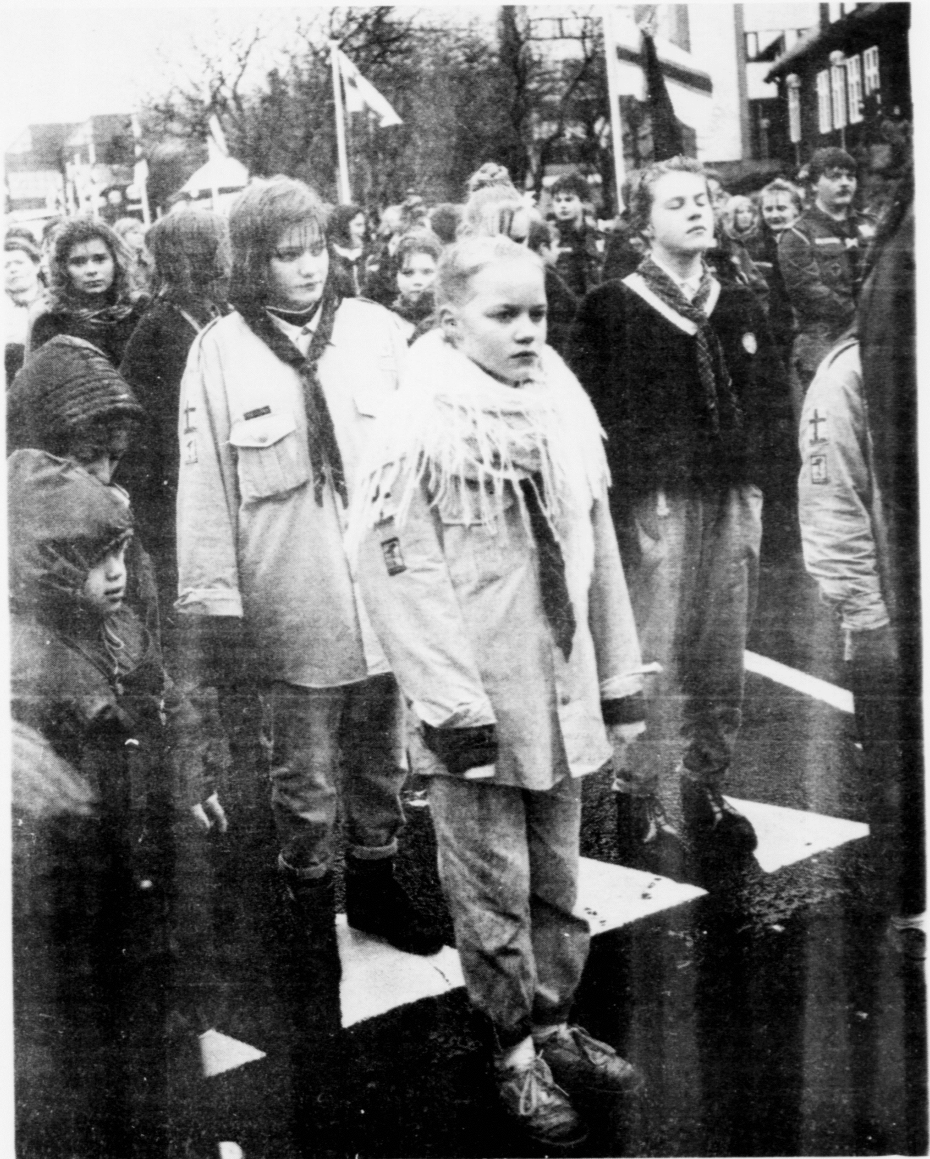
Tjaldrið myndar ikki bert náttúru og náttúruroman-tíkk, men er eisini ein mynding av frælsi og tjóðskapar-kenslum. Frælsi og framtíðarvónir hoyra saman.

Tá Nólsoyar-Páll á sinni yrkti fuglakvæðið, umboðaði hann eina frælsishugsjón. Henda hugsjónin kom eftir fronsku kollveltingina, ið feldi tað gamla feudala samfelagið við sínum stírvna stættabygnaði. Nú finga borgararnir frælsi og møguleika at royna síni evni í samfelagnum. Hver kundi nú eftir førinum royna at smíða sær eydnuna góða.

Nólsoyar-Páll var sjálvur eitt tjaldur, ið boðaði frá ljósari tíðum, teimum tíðum, ið vit finga við tí búskaparliga frælsi, sum seinni kom her á landi við avtøkuni av einahandlinum í 1856. Vindeyguni til heiminn uttanum okkum vóru latin upp.

Skjót varnaðust vit eisini, at vit ikki longur bert vóru «de fattige folk udi Færø», men at vit høvdu eitt feroyskt mál, sum var vert at halda fast um, at vit høvdu eina egna mentan, sum var verd at varðveita og byggja víðari á. Í stuttum tað var nú púra greitt fyri okkum, at vit vóru eitt fólk. Tjaldrið kom at mynda tjóðskaparrørsluna. Mál okkara fekk veingir við sangni um náttúru, land og fólk okkara.

At frælsistráðanin er ein týðandi megi, sýnir best

Tað er ikki av ongum, at tað júst eru skótarnir, sum skipa fyri Grækarismessuhaldi kring landi, tí eins og tjaldrið leita teir sær út um bygdargarð á vallaraferðum sínum

tann strembanin móti frælsi, sum í hesum dögum fer fram í baltisku londunum. Frælsisfræðið kann liggja langt niðri í moldini, kann verða traðkað undir fótum leingi, men tað er har, og spírar so skjótt umstøður verða til tað. Fólk hava har aftur fingið vónir um, at tað er móguligt at ráða sær sjálvum og sínum dagligu víður-skiftum. At tey so kanska í løtuni hava ov stórar vónir til framtíðina og tað sum frælsið gevur, er ein onnur sök. Tað er ikki víst at tey, líka so lítið sum vit, vita hvat tey vilja í øllum lutum.

At tora at vóna og hava hug at stremba móti tí, sum ein heldur vera nakað vert, er í sjálvum sær stór lívsvirði. Bert vitanin um, at ein kann sleppa at gera sum ein vil, fyllir flestu fólk við frælsari gleði.

Kortini er tað at vera frælsur, ikki at leika í sum ein óður spælikálvur eftir øllum tí, sum er at fáa á tí stóra frælsistorginum. Frælsi er at velja millum teir mögu-

leikar, sum eru, og at velja við skili og skynsemi, tí við einum vali fylgir eisini ábyrgd.

Tað er stórus vísdómur í ævintýrinum, har høvuðspersónurin vanliga bert sleppur at seta fram trý ynski, at velja triggjar ferðir. Hann verður síðani bundin av ynskjum sínum. Tað frælsi, sum eina tíð tykist óavmarkað, vil í samspælinum við onnur vísa seg at seta karmar um liv okkara.

Giftir tú teg, so verður tú bundin at konu og børnum. Keypir tú tær ein bil, so er tú bundin av at nýta tann pening, bilurin kostar, til hann og ikki til nakað annað. Frælsi ger okkum í sjálvum sær ikki líka. Tann sterkari og tann klóki fær vanliga meira burtúr enn tann minni menti til líkams og sálar.

Eitt og hvørt frælsi skapar tí so við og við ein bygnað — ein struktur, ið setir ávisar reglur fyri, hvussu vit eiga at nýta frælsi okkara. Kalla hetta lógir, moral ella